

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ & QUẢN TRỊ KINH DOANH

TRẦN TRUNG DŨNG

**GIẢI PHÁP QUẢN LÝ HỆ THỐNG KÊNH MƯƠNG
THỦY LỢI TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN YÊN THỦY,
TỈNH HOÀ BÌNH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2015

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ & QUẢN TRỊ KINH DOANH

TRẦN TRUNG DŨNG

**GIẢI PHÁP QUẢN LÝ HỆ THỐNG KÊNH MƯƠNG
THỦY LỢI TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN YÊN THỦY,
TỈNH HOÀ BÌNH**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 60 34 04 10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Nguyễn Ngọc Hồng

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan, ngoài những phần tham khảo trong tài liệu được trích dẫn, bản luận văn này là kết quả nghiên cứu của bản thân tôi dưới sự hướng dẫn của **TS. Nguyễn Ngọc Hồng**. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kì công trình nào khác.

Thái Nguyên, ngày 8 tháng 5 năm 2015

Tác giả Luận văn

Trần Trung Dũng

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn đến Ban giám hiệu, Phòng đào tạo các thầy, cô giáo Trường Đại học Kinh tế và Quản Trị Kinh Doanh - Đại học Thái Nguyên đã giúp đỡ, tạo mọi điều kiện cho tôi học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Đặc biệt, tôi xin bày tỏ sự biết ơn sâu sắc đến **TS. Nguyễn Ngọc Hồng** người thầy đã trực tiếp hướng dẫn và rất tận tình giúp đỡ tôi trong suốt quá trình làm luận văn này.

Xin chân thành cảm ơn những cá nhân, tập thể đã giúp đỡ tạo điều kiện cung cấp những thông tin cần thiết để tôi hoàn thành luận văn này.

Qua đây, tôi xin cảm ơn bạn bè, đồng nghiệp và gia đình đã động viên, khích lệ, giúp đỡ tôi trong quá trình nghiên cứu xây dựng luận văn.

Xin chân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày 8 tháng 05 năm 2015

Tác giả Luận văn

Trần Trung Dũng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH	ix
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	4
4. Ý nghĩa khoa học thực tiễn của đề tài	4
5. Kết cấu của luận văn.....	5
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ QUẢN LÝ HỆ THỐNG	
KÊNH MƯƠNG THUỶ LỢI	6
1.1. Lý luận về quản lý hệ thống kênh mương	6
1.1.1. Các khái niệm.....	6
1.1.2. Vai trò quản lý hệ thống kênh mương thủy lợi trong sản xuất nông nghiệp	8
1.1.3. Phân loại quản lý hệ thống kênh mương thủy lợi.....	9
1.2. Nguyên tắc, yêu cầu, chức năng và nội dung quản lý hệ thống kênh mương thủy lợi	11
1.3. Đặc điểm kinh tế, kỹ thuật trong quản lý hệ thống kênh mương thủy lợi	14
1.3.1. Đặc điểm kinh tế kỹ thuật của hệ thống kênh mương thủy lợi.....	14
1.3.2. Đặc điểm quản lý hệ thống kênh mương thủy lợi.....	15
1.4. Kinh nghiệm quản lý hệ thống kênh mương thủy lợi trên thế giới và ở Việt Nam.....	17
1.4.1. Trên thế giới.....	17
1.4.2. Ở Việt Nam.....	19
1.4.3. Các yếu tố ảnh hưởng quản lý hệ thống kênh mương thủy lợi.	22
1.4.4. Bài học kinh nghiệm quản lý hệ thống kênh mương thủy lợi	23

Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	26
2.1. Câu hỏi đặt ra và vấn đề cần giải quyết	26
2.2. Phương pháp nghiên cứu	26
2.2.1. Phương pháp tiếp cận và khung phân tích.....	26
2.2.2. Phương pháp chọn điểm	27
2.2.3. Phương pháp thu thập dữ liệu	28
2.2.4. Phương pháp xử lý và tổng hợp dữ liệu	31
2.2.5. Phương pháp phân tích thông tin	31
2.3. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu	32
Chương 3. THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HỆ THỐNG KÊNH MƯƠNG THỦY LỢI TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN YÊN THỦY TỈNH HOÀ BÌNH	34
3.1. Đặc điểm cơ bản huyện Yên Thủy, tỉnh Hoà Bình	34
3.1.1. Điều kiện tự nhiên	34
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội	36
3.2. Đặc điểm của Chi nhánh công ty TNHH MTV khai thác công trình thủy lợi Hoà Bình tại huyện Yên Thủy	36
3.3. Quản lý hệ thống kênh mương thủy lợi trên địa bàn huyện Yên Thủy	39
3.3.1. Tổng quan hệ thống kênh mương trên địa bàn huyện Yên Thủy	39
3.3.2. Thực trạng quản lý hệ thống kênh mương trên địa bàn huyện Yên Thủy	43
3.4. Thực trạng quản lý hai kênh mương đại diện (Luông Bai, Trường Long).....	56
3.4.1. Thông tin cơ bản của 2 kênh mương thủy lợi đại diện	56
3.4.2. Cơ cấu tổ chức quản lý	57
3.4.3. Quản lý nguồn nước và phân phối nước	60
3.4.4. Quản lý công trình.....	61
3.4.5. Quản lý tưới, tiêu nước.....	69
3.4.6. Kết quả quản lý	73
3.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý hệ thống kênh mương thủy lợi trên địa bàn huyện Yên Thủy	75
3.5.1. Các Yếu tố ảnh hưởng đến hạn chế trong quản lý hệ thống kênh mương thủy lợi trên địa bàn huyện Yên Thủy.....	75

3.5.2. Những thành công và hạn chế trong quản lý HTKM thủy lợi trên địa bàn huyện Yên Thủy.....	79
3.5.3. Nguyên nhân tồn tại hạn chế làm cơ sở đề xuất các giải pháp.....	83
Chương 4: GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG QUẢN LÝ HỆ THỐNG KÊNH MƯƠNG THỦY LỢI TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN YÊN THỦY	86
4.1 Quan điểm, phương hướng, mục tiêu	86
4.1.1. Quan điểm tăng cường quản lý hệ thống kênh mương thủy lợi trên địa bàn huyện Yên Thủy.....	86
4.1.2. Định hướng	86
4.2. Giải pháp nhằm tăng cường quản lý hệ thống kênh mương thủy lợi trên địa bàn huyện Yên Thủy.....	87
4.2.1. Căn cứ đề xuất.....	87
4.2.2. Giao quyền quản lý cho cộng đồng địa phương	89
4.2.3. Tăng cường vai trò của CN Công ty TNHH MTV khai thác công trình thủy lợi Hoà Bình tại huyện Yên Thủy.....	93
4.2.4. Tăng cường các hoạt động thúc đẩy sản xuất nông nghiệp hàng hóa.....	98
4.2.5. Giải pháp và cơ chế chính sách.....	98
4.3. Kiến nghị.....	102
KẾT LUẬN	105
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	106

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT

Từ sử dụng	Diễn giải
BQLDA	Ban quản lý dự án
BQ	Bình quân
CNH, HĐH	Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
CBCNV	Cán bộ công nhân viên
CN	Công nghiệp
CS, QL	Chính sách, quản lý
DNTNTNHH	Doanh nghiệp tư nhân trách nhiệm hữu hạn
DNNN	Doanh nghiệp nhà nước
DN, XD, SX	Doanh nghiệp, xây dựng, sản xuất
HTXDV	Hợp tác xã dịch vụ
HĐ, HT	Hợp đồng, hợp tác
HĐBT	Hội đồng bộ trưởng
HM	Hao mòn
HTKM	Hệ thống kênh mương
NN	Nông nghiệp
ĐVT	Đơn vị tính
XH	Xã hội
XDCB	Xây dựng cơ bản
PTNT	Phát triển nông thôn
KTCT	Khai thác công trình
KTCTTL	Khai thác công trình thủy lợi
SXNN	Sản xuất nông nghiệp
UBND	Ủy ban nhân dân
TLP	Thủy lợi phí
QLTN	Quản lý thủy nông
TNHH MTV	Trách nhiệm hữu hạn một thành viên

DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU

Bảng 1.1. Phân loại hệ thống kênh mương thủy lợi theo năng lực thiết kế.....	16
Bảng 2.1: Các phương pháp PRA và cách thức thực hiện.....	30
Bảng 3.1 Giá trị tài sản của Chi nhánh huyện Yên Thủy	38
Bảng 3.2 Số lượng hệ thống kênh mương trên địa bàn huyện Yên Thủy đến năm 2013	40
Bảng 3.3 Hệ thống kênh mương của huyện theo đơn vị hành chính năm 2013.....	41
Bảng 3.4 Số lượng hệ thống kênh mương phân theo quy mô trên địa bàn huyện Yên Thủy.....	42
Bảng 3.5 Giá trị các công trình kênh mương trên địa bàn huyện Yên Thủy năm 2013	43
Bảng 3.6: Số lượng công trình phân theo quy mô và hình thức quản lý trên địa bàn huyện Yên Thủy.....	46
Bảng 3.7 Số lượng và trữ lượng nguồn nước tính trên địa bàn huyện Yên Thủy năm 2013.....	47
Bảng 3.8: Tình hình phân bổ nguồn nước tưới theo địa bàn huyện Yên Thủy	48
Bảng 3.9 Kế hoạch xây dựng và duy tu sửa chữa thường xuyên hệ thống kênh mương thủy lợi trên địa bàn huyện Yên Thủy.....	49
Bảng 3.10 Kế hoạch kinh phí xây dựng và bảo dưỡng HTKM trên địa bàn huyện Yên Thủy.....	50
Bảng 3.11 Tình hình khai thác, sử dụng các công trình hệ thống kênh mương trên địa bàn huyện Yên Thủy	51
Bảng 3.12 Kế hoạch tưới, tiêu nước cho sản xuất nông nghiệp của huyện Yên Thủy....	53
Bảng 3.13 Đơn giá và tiền thu TLP tưới, tiêu nước theo kế hoạch của Chi nhánh qua 3 năm.....	53
Bảng 3.14 Diện tích gieo trồng được tưới trên địa bàn huyện Yên Thủy	54
Bảng 3.15 Mức độ hoàn thành kế hoạch tưới, tiêu nước của Chi nhánh qua 3 năm.....	55
Bảng 3.16 Một số thông tin cơ bản về kinh tế- kỹ thuật của 2 hệ thống kênh mương đại diện.....	56
Bảng 3.17 Đặc điểm tham gia của 2 công trình trong xây dựng quản lý và sử dụng.....	57
Bảng 3.18: Tình hình quản lý và phân phối nước của 2 HTKM đại diện	60

Bảng 3.19 Tình hình tham gia xác định nhu cầu và khảo sát thiết kế của hai công trình.....	62
Bảng 3.20 Một số chỉ tiêu phản ánh kết quả khảo sát, thiết kế của 2 công trình đại diện ..	63
Bảng 3.21 Một số chỉ tiêu thể hiện kết quả thi công của 2 công trình.....	66
Bảng 3.22 Tình hình duy tu bảo dưỡng kênh Luông Bai, Trường Long.....	68
Bảng 3.23 Diện tích tưới nước cả năm 2013 của 2 HTKM đại diện.....	70
Bảng 3.24 Mức thu thủy lợi phí theo quy định của UBND tỉnh.....	72
Bảng 3.25 Một số chỉ tiêu thể hiện kết quả quản lý công trình	74
Bảng 3.26: Một số chỉ tiêu đánh giá tác động tham gia của cộng đồng	75
Bảng 4.1: Điểm mạnh, yếu, cơ hội và thách thức trong quản lý hệ thống kênh mương trên địa bàn huyện Yên Thủy	87